

บทความพิเศษ

ไปเยือน (ราช) บัณฑิตยสถานยุโรป[#]

สมชัย บวรกิตติ*

บทคัดย่อ

ในช่วงวันที่ ๖-๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ คณะราชบัณฑิตไทยประกอบด้วยศาสตราจารย์ ดร.เปี่ยมศักดิ์ เมนะเศวต อุปนายกราชบัณฑิตยสถาน หัวหน้าคณะ, ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.นายแพทย์สมชัย บวรกิตติ ผู้แทนประธาน สำนักวิทยาศาสตร์ในฐานะวิทยากรเพื่อบรรยายเรื่องภาวะโลกร้อนที่ราชบัณฑิตยสถานเบลเยียม, ศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ดำรงเลิศ อดีตเลขาธิการสำนักวิทยาศาสตร์, รองศาสตราจารย์ ดร.ชยันต์ พิเชียรสุนทร เลขาธิการสำนักวิทยาศาสตร์, รองศาสตราจารย์นรินทร์ เศรษฐบุตร ประธานสำนักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ สุขสำราญ เลขาธิการสำนักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ศาสตราจารย์ ดร.อุดม วโรตม์ลิขิตดี ประธานสำนักศิลปกรรมศาสตร์ และรองศาสตราจารย์อัครณีย์ ชูอรุณ ผู้แทนเลขาธิการสำนักศิลปกรรมศาสตร์ ได้ไปเยือนองค์กรวิชาการ (สูงสุด) ของประเทศ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี, เบลเยียม, ฝรั่งเศส และสหราชอาณาจักร ด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างสัมพันธภาพและความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมกับองค์กรปราชญ์ของประเทศดังกล่าว

บทความนี้เป็นรายงานสังเขปการไปปฏิบัติงานและรับประสบการณ์ พร้อมกับให้ข้อสังเกตจากความรู้สึกส่วนบุคคล

คำสำคัญ: ราชบัณฑิตยสถานยุโรป

อารัมภกา

ในยุคที่การปกครองประเทศเป็นแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ภายใต้องค์พระมหากษัตริย์นั้น ราชบัณฑิตยสถานอยู่ในรูปแบบสถาบันปราชญ์ เพื่อรับใช้ใต้เบื้องพระยุคลบาทในด้านวิชาการแขนงต่างๆ ต่อมาเมื่อหลายประเทศได้เปลี่ยนจากระบอบกษัตริย์เป็นระบอบรัฐกิจ บางประเทศก็ยังคงสถาบันรูปแบบราชบัณฑิตยสถานเดิมไว้ แต่บทบาทได้ลดลงแตกต่างจากสมัยดั้งเดิมไปบ้าง ราชบัณฑิตยสถานแห่งราชอาณาจักรไทยก็เริ่มต้นในทำนองเดียวกัน** บทบาทในยุคปัจจุบันสถานะบารมี แม้แต่โครงสร้างด้านกายภาพ และความเป็นที่ยอมรับได้ลดลงไปโดยปริยาย จากสาเหตุที่รู้ๆ กัน

กิจกรรมที่ราชบัณฑิตยสถานแห่งราชอาณาจักรไทยจัดการให้ราชบัณฑิตของสถาบันเดินทางไปเยือนบัณฑิตยสถานต่างประเทศในยุโรป ๔ ประเทศ อันได้แก่ Akademie der Wissenschaften und der Literatur Mainz สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี, The Royal Flemish Academy of Belgium for Science and the Arts ราชอาณาจักรเบลเยียม, Academie des sciences moreales et politiques สาธารณรัฐฝรั่งเศส และ The Royal Society สหราชอาณาจักร มีจุดมุ่งหมายสร้างสัมพันธภาพระหว่างราชบัณฑิตไทยกับปราชญ์ของสถาบันประเทศดังกล่าว โดยเสวนาแลกเปลี่ยน

[#] บรรยายในการประชุมวิชาการ สำนักวิทยาศาสตร์ ครั้งที่ ๑๓ วันพุธที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๔

* สำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสถาน

** สมชัย บวรกิตติ, ทรรศนะ นิลกำแหง. ๓๐ ปีราชบัณฑิตยสถานได้รับพระบารมี ๓ รัชกาล. จัดพิมพ์โดยราชบัณฑิตยสถาน พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๔๗ รวม ๕๕ หน้า

ความรู้และประสบการณ์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมที่เป็นรูปธรรม ครั้งนี้เป็นผลจากวิสัยทัศน์ของผู้บริหารราชบัณฑิตยสถาน ภายใต้ศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา บริสุทธิ์ นายกราชบัณฑิตยสถาน อุปนายกศาสตราจารย์ ดร.เปี่ยมศักดิ์ เมนะเสวต และอุปนายกรองศาสตราจารย์ ดร.โสภานุพิกุลชัย สปีลมันต์ ซึ่งสมควรเป็นกิจกรรมที่น่าจะส่งเสริมให้เกิดขึ้นเนิ่นนานมาแล้ว

คณะราชบัณฑิตไทยประกอบด้วยศาสตราจารย์ ดร.เปี่ยมศักดิ์ เมนะเสวต หัวหน้าคณะ, ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ ดร.นายแพทย์สมชัย บวรกิตติ ผู้แทนประธาน สำนักวิทยาศาสตร์เพื่อไปบรรยายเรื่องภาวะโลกร้อนและผลกระทบต่อประเทศไทย ที่ราชบัณฑิตยสถานราชอาณาจักรเบลเยียม, ศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ดำรงเลิศ อดีต เลขาธิการสำนักวิทยาศาสตร์, รองศาสตราจารย์ ดร.ชยันต์ พิเชียรสุนทร เลขาธิการสำนักวิทยาศาสตร์, รองศาสตราจารย์ นรนิติ เศรษฐบุตร ประธานสำนักธรรมศาสตร์และการเมือง, ศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ สุขสำราญ เลขาธิการสำนัก ธรรมศาสตร์และการเมือง, ศาสตราจารย์ ดร.อุดม วโรตม์สิกกขิตต์ ประธานสำนักศิลปกรรมศาสตร์ และ รองศาสตราจารย์อัสนีย์ ชูอรุณ ผู้แทนเลขาธิการสำนัก ศิลปกรรมศาสตร์

คณะฯ ออกเดินทางจากท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๓:๑๐ น. โดยเครื่องบิน สายการบินไทยโบอิงก ๗๔๗-๔๐๐ เที่ยวบินที่ทีจี ๕๒๒ ใช้เวลาเดินทาง ๑๑ ชั่วโมง ๕๐ นาที ถึงท่าอากาศยาน

นานาชาตินครแฟรงค์เฟิร์ต สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เวลา ๑๘:๐๐ น. (เวลาท้องถิ่นช้ากว่าประเทศไทย ๕ ชั่วโมง) ทางบริษัทการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบได้จัดรถโดยสารปรับอากาศ ขนาด ๑๐ ที่นั่งพาคณะเดินทางไปเมืองไมนซ์ เพื่อรับประทานอาหารเย็น ในตอนแรกเดินทางหาดักดาการไม่พบ มักคุเทศก์คนไทยเลยพาพวกเราไปปล่อยไว้ริมแม่น้ำไมนซ์ ซึ่งขณะนั้นอากาศหนาวเย็นมากเข้าใจว่าอุณหภูมิต่ำกว่า ๖ องศาเซลเซียส พวกเราทนไม่ไหวจึงพากันเดินกลับไปที่รถจอดคอย สักประมาณ ๒๐ นาที มักคุเทศก์ก็กลับมาพาพวกเราไปร้านอาหารเล็กๆ แบบเยอรมันพื้นเมืองชื่อ Zum Storch Am Dom ที่ Saalgasse 3-5 D-60311 ไมนซ์ แต่ก็ได้ลิ้มรสอาหารเยอรมันขนานแท้แกล้มเบียร์เยอรมัน พวกเราไปพักที่โรงแรมฮิลตัน ไมนซ์ ถนน GmbH RheinstraBe 68, 55116 Mainz (รูปที่ ๑) เมื่อเวลาประมาณสองยาม (ตีห้าเมืองไทย)

วันรุ่งขึ้น ๗ มีนาคม ๒๕๕๔ หลังรับประทานอาหารเช้าในโรงแรม ได้ออกเดินทางเมื่อเวลา ๐๘:๓๐ น. ไปเมืองบาด ฮอมบวร์ก (Bad Homburg) เมืองนี้มีประวัติว่าเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๐ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ ทรงเสด็จประพาส ณ เมืองแห่งนี้ ในช่วงเวลานั้นทางเมืองบาดกำลังขุดบ่อน้ำแร่ พระองค์จึงพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ช่วยในการขุดสร้างบ่อน้ำแร่ด้วย ทางกรมเยอรมันตั้งชื่อบ่อน้ำแร่นี้ว่า “บ่อน้ำจุฬาลงกรณ์” และเพื่อตอบแทนน้ำใจชาวเมืองนี้ พระองค์ท่านจึงทรงออกพระราชทรัพย์สร้างศาลาไทยให้ ซึ่งมีพระบรมฉายาลักษณ์ประดิษฐานอยู่ด้วย พวกเราได้เข้าชมอาคารที่เป็นสถานที่

รูปที่ ๑ ในโรงแรมฮิลตัน ไมนซ์ ประเทศเยอรมนี

รูปที่ ๒

รูปที่ ๓

อาบน้ำแร่ด้วย (รูปที่ ๒) ต่อจากนั้นเวลา ๑๒:๐๐ น. ไปรับประทานอาหารกลางวันที่พักตาการ New China Garten ถนน Bethmannstrasse 11, D-660311 ในนครแฟรงก์เฟิร์ต ช่วงบ่ายมีเวลาว่างเล็กน้อย จึงออกเดินชมศิลปะวัฒนธรรมของนครแฟรงก์เฟิร์ตก่อนเดินทางไปสถานกงสุลที่ Kennedyallee 10960596 Frankfurt Am Main เวลา ๑๖:๓๐ น. ได้เข้าพบสนทนากับท่านกงสุลใหญ่ จิตติพัฒน์ ทองประเสริฐ และเจ้าหน้าที่สถานกงสุล (รูปที่ ๓) ได้เวลา ๑๘:๓๐ น. ท่านกงสุลได้พาคณะของเราไปรับประทานอาหารเช้าที่ภัตตาคาร Nizza am Main 500 Untermainkal 17 ซึ่งหรูหรามาก และอาหารอร่อย กลับถึงโรงแรม ๕ ทูม คงศักดิ์ ๓ ตามเวลาประเทศไทย

วันรุ่งขึ้นวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๔ เป็นวันสำคัญที่พวกเราภารกิจสำคัญ ต้องไปเยี่ยมบัณฑิตยสถานไมนซ์ ที่ Geschwister-Scholl-Straße 2 5513 Mainz ประมาณ ๕ นาฬิกาเศษ ศาสตราจารย์ ดร.โคเลเดยส์ ไกสเลอร์ เลขานุการบัณฑิตยสถานไมนซ์ พร้อมด้วยบัณฑิตจำนวนหนึ่ง (รูปที่ ๔) ได้มาร่วมรับรอง ดร.ไกสเลอร์ได้บรรยายความเป็นมาของบัณฑิตยสถานแห่งนี้ว่าได้ก่อตั้งเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๕๒ เป็นองค์กรใหญ่ที่สุดในบรรดาบัณฑิตยสถานทั้ง ๘ แห่งของประเทศเยอรมนี มีบทบาททางวิชาการมากและมีชื่อเสียงที่สุด มีพันธกิจหลัก ๒ ประการคือเป็นองค์กรปราชญ์ และสถาบันวิจัย ทำหน้าที่วิจารณ์ พิจารณา ตรวจสอบและประเมินงานวิจัยระดับประเทศ ปัจจุบันมีบัณฑิต ๑๓๕ คน และภาคีสมาชิก ๑๒๓ คน หน่วยงานของบัณฑิตยสถานแบ่งเป็น ๓ สำนัก (klasse) ได้แก่สำนักคณิตศาสตร์และ

รูปที่ ๕

รูปที่ ๔ ณ บัณฑิตยสถานไมนซ์

วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (บัณฑิต ๔๗ คน ภาควิชาชีววิทยา ๖๐ คน), สำนักมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (บัณฑิต ๕๑ คน ภาควิชาชีววิทยา ๔๘ คน), และสำนักวรรณกรรม (บัณฑิต ๔๑ คน ภาควิชาชีววิทยา ๑๕ คน) Professor Dr.Elke Lutjen-Drecoll เป็นนายก, มีอุปนายก ๓ คน แยกกันดูแลคนละสำนัก คือ Professor Dr.Gerhard Wegner สำนักคณิตศาสตร์, Professor Dr.Gernot Wil-

heim สำนักมนุษยศาสตร์ และ Professor Dr.Norbert Miller สำนักวรรณกรรม ซึ่งทำหน้าที่คล้ายกับประธาน สำนักของราชบัณฑิตยสถานไทย Professor Dr.Claudius Geisler เป็นเลขาธิการทำหน้าที่ด้านบริหารฝ่ายธุรการ ต่อจากการบรรยายของศาสตราจารย์ไกสเลอร์ ศาสตราจารย์ ดร.เปี่ยมศักดิ์ เมนะเสวต หัวหน้าคณะราชบัณฑิตไทย ได้บรรยายแสดงประวัติและการทำงานของราชบัณฑิตยสถานไทย และได้เสนอร่างบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างองค์กรไทยกับเยอรมันให้ฝ่ายเยอรมันพิจารณา รวมทั้งได้แจ้งเรื่องการจัดประชุมวิชาการนานาชาติ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งจะจัดในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔ เชื้อเชิญให้ส่งผู้แทนสถาบันไปร่วมประชุม ในช่วงท้าย ศาสตราจารย์ ดร.อุดม วโรตม์ลิขิตดี เป็นผู้มอบโล่ตราสัญลักษณ์ราชบัณฑิตยสถานไทยแก่ประธานฝ่ายเยอรมัน (รูปที่ ๕) และศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์สมชัย บวรกิตติ ได้มอบหนังสือ Global warming and health และ Diseases of civilization

รูปที่ ๖

รูปที่ ๓

รูปที่ ๕

แก่ราชบัณฑิตยสถานไม่นานอย่างละ ๑ เล่ม ต่อจากนั้น ฝ่ายเยอรมันได้นำคณะราชบัณฑิตไทยเดินทางมาชมสถานที่ของสถาบัน รวมทั้งหอสมุดและห้องประชุม ก่อนอำลาได้ถ่ายภาพร่วมกันหน้าตึกบัณฑิตยสถานโมนซ์ (รูปที่ ๖)

คณะฯ ไทยไปรับประทานอาหารกลางวันที่ร้านอาหารไทยชื่อสุโขทัยที่ WirichsbongardstraBe 19-21 แล้วออกเดินทางโดยรถไฟไปกรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม เข้าพักที่โรงแรม The Hotel Brussels (Ex. Hilton Brussels) เลขที่ ๓๘ ถนนบูเลวาร์ดวอเตอร์ลู แล้วออกเดินทางไปที่สถานเอกอัครราชทูตไทยที่ 460 Ave. de Tervuren, Auderghem ถึงทำเนียบ

เอกอัครราชทูตเวลา ๑๕:๓๐ น. (รูปที่ ๗) ท่านเอกอัครราชทูตประจำประเทศเบลเยียม ดร.พิศาล มาณวพัฒน์ ได้ให้เกียรติเลี้ยงอาหารเย็นที่ทำเนียบสถานทูต ท่านเอกอัครราชทูตและเจ้าหน้าที่สถานทูตร่วมโต๊ะอาหาร สนทนาพูดคุยกันอย่างเป็นกันเอง ศาสตราจารย์ ดร.เปี่ยมศักดิ์ เมนะเสวต ได้มอบโล่สัญลักษณ์ของราชบัณฑิตยสถานให้แก่ท่านเอกอัครราชทูต (รูปที่ ๘) และ ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์สมชัย บวรกิตติ ได้มอบหนังสือโลกร้อนกับสุขภาพ และหนังสือโรคเหตุความสับสนให้ท่านเอกอัครราชทูตด้วย ก่อนอำลาได้ถ่ายภาพที่ระลึกร่วมกัน (รูปที่ ๙)

วันรุ่งขึ้น วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ เวลา ๐๘:๓๐ น. เดินทางไปราชบัณฑิตยสถานเบลเยียม (The Royal Flemish Academy of Belgium for Science and the Arts) ที่ Academy House, Hertogsstraat 1-B1000 Brussels องค์การนี้มีประวัติยาวนาน เริ่มเมื่อ พ.ศ. ๒๓๑๕ ได้จัดตั้งเป็น Imperial and Royal Academy for Science and the Fine Arts แต่ต้องหยุดชะงักไป ใน พ.ศ. ๒๓๓๗ เมื่อฝรั่งเศสเข้ามายึดครอง จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๓๕๕ กษัตริย์วิลเฮล์มที่ ๑ ได้จัดตั้งขึ้นใหม่ ให้เป็นองค์การปราชญ์ ๒ กลุ่มคือกลุ่มชาติพันธุ์ภาษาฝรั่งเศสกับกลุ่มที่ใช้ภาษาดัตช์

ราชบัณฑิตยสถานเบลเยียมแบ่งเป็น ๓ สำนักคือ สำนักวิทยาศาสตร์, สำนักมนุษยศาสตร์ และสำนักศิลปกรรม มีคณะกรรมการบริหารวาระ ๒ ปี ประกอบด้วยราชบัณฑิตเลือกตั้ง ๑๔ คน มีนายกรัฐมนตรีราชบัณฑิตยสถานเป็นหัวหน้าเลือกตั้งจาก ๓ สำนักวิชาการหมุนเวียนกัน มีสำนักเลขาธิการประกอบด้วยพนักงาน ๑๐ คน เลขาธิการคนปัจจุบันคือ Professor Gery d'Ydewalle KU-Leuven ทำงานเต็มเวลาไม่มีเกษียณอายุ จำนวนราชบัณฑิตสำนักละ ๕๐ คน ที่นี้ไม่มีภาคีสมาชิก ราชบัณฑิตจะเกษียณเมื่ออายุ ๗๕ ปี โดยเปลี่ยนเป็นราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์ การคัดเลือกราชบัณฑิตใหม่เมื่อมีตำแหน่งว่าง จะพิจารณาโดยคณะกรรมการแต่งตั้งโดยสภาราชบัณฑิต ผู้สมัครต้องมีผลงานโดดเด่นเป็นที่ยอมรับในแวดวงวิชาการของประเทศ เสนอชื่อโดยราชบัณฑิต ๒ คน ราชบัณฑิตใหม่มักอยู่ในช่วงอายุ ๕๐ ปีต้นๆ เพื่อศักยภาพการทำงานให้ราชบัณฑิตยสถาน

ราชบัณฑิตยสถานแห่งนี้มีสถานะหลักเป็นองค์กรปราชญ์เป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่ค้นพบใหม่ของ

รูปที่ ๕

สมาชิกแต่ละสำนัก และมีการประชุมเดือนละครั้ง เพื่อหารือด้านกิจกรรมและการบริหารจัดการในสำนัก ราชบัณฑิตในแต่ละสำนักต้องนำเสนอผลงานที่ค้นพบใหม่ ๑ ครั้งทุก ๒ ปีในการประชุมสภาราชบัณฑิตที่จัดปีละ ๒ ครั้ง

นอกจากนี้ยังมีคณะกรรมการพิเศษอีกหลายชุด เช่น The Academy Commission for Science and Technology (CAWET) ดำเนินงานร่วมกับภาคการศึกษาและอุตสาหกรรม โดยมีการทูลเกล้าฯ ถวายรายงานผลการดำเนินงานประจำปี (หมายถึง กิจกรรมนี้ทางสำนักวิทยาศาสตร์ราชบัณฑิตยสถานไทยจะนำมาปฏิบัติ), The Flemish Academic Centre for Science and the Arts (VLAC) ทำหน้าที่กระตุ้น สนับสนุนและเผยแพร่ผลงานวิจัยเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และศิลปกรรม โดยการให้ทุนแก่นักวิจัยต่างประเทศ, Platform for Contemporary ART (PHK) เป็นเวทีสำหรับศิลปินรุ่นใหม่ร่วมประชุมด้านวิชาการ และแสดงผลงานศิลปะร่วมสมัยด้านต่างๆ

ในการเข้าพบของคณะผู้แทนราชบัณฑิตยสถานไทย ท่านเลขาธิการราชบัณฑิตยสถานเบลเยียมคนปัจจุบัน พร้อมราชบัณฑิตจำนวนหนึ่งได้ให้การต้อนรับ (รูปที่ ๑๐) ทั้ง ๒ ฝ่ายได้แนะนำความเป็นมาขององค์กร โครงสร้าง และพันธกิจ และสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ฝ่ายไทยโดยศาสตราจารย์ ดร.เปี่ยมศักดิ์ เมนะเสวด หัวหน้าคณะฯ ได้ซักถามถึงการดำเนินการตามบันทึกความเข้าใจด้านความร่วมมือระหว่างองค์กรที่เคยทำไว้แล้ว และได้แจ้งเรื่องการจัดประชุมนานาชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๔ ขอให้ช่วยประชาสัมพันธ์และเชิญมาร่วมประชุมด้วย ในช่วงท้ายรองศาสตราจารย์นรินทร์ เศรษฐบุตร ประธานสำนักธรรมศาสตร์และการเมือง ได้เป็นผู้แทนมอบโล่สัญลักษณ์ราชบัณฑิตยสถานไทยแก่ประธานฝ่ายเบลเยียม (รูปที่ ๑๑) และศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.นายแพทย์สมชัย บวรภักดี ได้มอบหนังสือโลกร้อน และหนังสือโรคเหตุความกลัวให้แก่ประธานราชบัณฑิตยสถานเบลเยียม เป็นที่น่าเสียดายที่ทางฝ่ายราชบัณฑิตเบลเยียมของการบรรยาย

รูปที่ ๑๐

รูปที่ ๑๑

ทางวิชาการของทั้งสองฝ่าย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. นายแพทย์สมชัย บวรกิตติ จึงไม่ได้บรรยาย ใดๆ ที่เตรียมแผ่นบทบรรยายไว้อย่างสวยงาม ยังโชคดีที่ไม่เสียของ เพราะเมื่อกลับมาเมืองไทย ก็ได้รับเชิญจากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ให้เป็นวิทยากรบรรยายเรื่องเดียวกันที่โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ ในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔

จากนั้นเดินทางไปรับประทานอาหารกลางวันที่ภัตตาคารจีน Chao Chow City Restaurant ที่ 89 Boulevard Anspach, B-1000 Brussels เป็นที่น่าใจหายอย่างยิ่งที่ ดร.สมบุญรณ สุขสำราญ ต้องแยกกลับประเทศไทยด้วยธุรกิจสำคัญ คณะราชบัณฑิตไทยเดินทางถึงกรุงปารีสเวลา ๑๘:๐๐ น. เข้ารับประทานอาหารเย็นที่ภัตตาคาร Elysees Bonheur, 5 Rue de Berri, F-75008 Paris อาหารร้านนี้รสชาติสู้ที่ผ่านๆ มาไม่ได้ พวกเราเข้าพักที่ Concorde La Fayette Hotel, 3 Place du General Koenig F-75017 Paris เวลา ๒๐:๐๐ น

วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๔ รับประทานอาหารเช้าแล้วออกเดินทางไป Institut Royal Academique Francaise เข้าร่วมประชุมกับราชบัณฑิตฝรั่งเศส โดยมีราชบัณฑิตสตรี (จำชื่อท่านไม่ได้) ให้การต้อนรับและบรรยายความเป็นมาและกิจกรรมของสถาบัน หลังจากร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนทัศนคติระหว่างกัน ศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ดำรงค์เลิศ เป็นผู้มอบโล่สัญลักษณ์ราชบัณฑิตยสถานไทยแก่ประธานที่ประชุมฝ่ายราชบัณฑิตยสถานฝรั่งเศส จากนั้นเจ้าหน้าที่ราชบัณฑิตยสถานฝรั่งเศสได้พาพวกเราไปชมสถานที่ทำการซึ่งงดงามตระการตา (รูปที่ ๑๓) หลังจากนั้น ศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ดำรงค์เลิศก็แยกเดินทางไปเมืองตูลูส พวกเราไปรับประทานอาหารไทยที่ Bien Bien Thai Restaurant, 30B Rue Bergere F-75009 Paris หลังอาหารกลางวันพวกเราบางคนแยกตัวไปชมเมือง

รูปที่ ๑๒

กลุ่มศาสตราจารย์ ดร.เปี่ยมศักดิ์ เมนะเสวต, รองศาสตราจารย์ อศนี ชูอรุณ และ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. นายแพทย์สมชัย บวรกิตติ ไปชมพิพิธภัณฑ์ Louvre แล้วไปรวมตัวกันรับประทานอาหารเย็นที่ภัตตาคาร Aubergte du Louvre ที่ 98-100 Rue Saint Hnore F-75001 Paris แล้วกลับโรงแรมที่พัก

วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๔ เวลา ๐๘:๓๐ น. ออกเดินทางจากปารีสโดยสารรถไฟยูโรสตาร์ ถึงสถานี St. Pancras กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร เวลา ๑๑:๒๘ น. เข้ารับประทานอาหารกลางวันที่ Royal China Club Restaurant, 40-42 Baker Street London W1U 7AJ แล้วไป The Royal Society, 6-9 Carlton Hose Terrace, London SW1Y SAG ศาสตราจารย์ แพทย์หญิง Stacey Elliott ให้การต้อนรับและบรรยายกิจการของราชสมาคม (รูปที่ ๑๔) และศาสตราจารย์ ดร.เปี่ยมศักดิ์ เมนะเสวต บรรยายเกี่ยวกับราชบัณฑิตยสถานของไทย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. นายแพทย์สมชัย บวรกิตติ เป็นผู้กล่าวขอบคุณและมอบโล่สัญลักษณ์ราชบัณฑิตยสถานไทยแก่ศาสตราจารย์ แพทย์หญิงเอลลีโอตต์ (รูปที่ ๑๕) จากนั้นเจ้าหน้าที่สมาคมได้พาชมสถานที่ราชสมาคม ซึ่งงดงามตระการตาไม่แพ้ราชบัณฑิตยสถานฝรั่งเศส

การเข้าเยี่ยมชมราชสมาคมอังกฤษครั้งนี้ทำให้พวกเรา รู้สึกผิดหวังเล็กน้อยจากการต้อนรับที่ไม่อบอุ่นจริงใจ เหมือนกับสถาบันที่ผ่านมา ๓ ประเทศ เริ่มจากที่พวกเราไปตามเวลานัดกลับต้องยืนคอยผู้มาต้อนรับอยู่ที่หน้าห้องประชาสัมพันธ์เป็นชั่วโมง และมีผู้มาต้อนรับเพียงคนเดียว การพบปะต้อนรับและการสนทนาระหว่างกันก็กระชับไม่มีความกระตือรือร้น แต่ก็อาจเป็นบุคลิกเฉพาะของคนอังกฤษ

รูปที่ ๑๓

เวลา ๑๖:๓๐ น. พวกเราไปเข้าพักที่ Royal Lancaster Hotel, Lancaster Terrace, London W2 2TY แล้วออกไปรับประทานอาหารเย็นที่ Mandarin Kitchen Restaurant, 14-16 Queensway London W2 3RX

วันเสาร์ที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๔ หลังอาหารเช้า ออกไปทัศนศึกษาวัฒนธรรมของมหานครลอนดอน (รูปที่ ๑๖) รับประทานอาหารกลางวัน Gold Mine Restaurant, 102 Queensway London W2 3RR แล้วไปเยี่ยมชม British Museum รับประทานอาหารเย็น ณ กัฏาคาร Fish & Chips ใกล้โรงแรมที่พัก ซึ่งรสชาติสู้อาหารปลากับมันทอดรถเข็นสมัย ๖๐ ปีก่อนไม่ได้เลย

วันอาทิตย์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๔ หลังอาหารเช้า ออกไปชมเมืองและรับประทานอาหารกลางวันกัฏาคาร

รูปที่ ๑๕

รูปที่ ๑๔

อาหารไทย Busaba Thai Restaurant, 50 Pingle Dr. Bicester OX26 6WD แล้วออกเดินทางไปสนามบินเพื่อเดินทางกลับประเทศไทย เนื่องจากมีเวลาเหลือมากก่อนไปสนามบิน จึงเข้าแวะชมพระราชวังวินเซอร์ ซึ่งอยู่ตามทางผ่านไปท่าอากาศยานนานาชาติฮีทโธรว์ ออกเดินทางกลับประเทศไทยเวลา ๒๑:๓๕ น. โดยสายการบินไทย TG 917 ถึงท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ วันจันทร์ที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๕:๕๕ น.

สรุปว่าการไปเยือนบัณฑิตยสถานของ ๔ ประเทศในคราวนี้ ได้ได้รับความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และกิจกรรมขององค์กรแต่ละประเทศ และได้ชมสถานทำการขององค์กรที่มีความงดงามตระการตาเป็นอย่างยิ่งซึ่งเหมาะสมกับสถานภาพการเป็นบัณฑิตยสถานของประเทศ

รูปที่ ๑๖

มีเพียงบัณฑิตยสถานของเยอรมันเท่านั้นที่อาคารสถานที่ เป็นแบบสมัยใหม่ ซึ่งเป็นอาคารก่อสร้างหลังสงครามโลก ครั้งที่ ๒ และบัณฑิตยสถานเป็นองค์กรวิชาการที่ไม่ได้ อิงราชสำนัก ส่วนสถานที่ราชบัณฑิตยสถานของอีก ๓ ประเทศล้วนมีประวัติเกี่ยวข้องกับราชสำนักและ เป็นสถานที่ที่ดำรงก่อตั้งโดยพระมหากษัตริย์ เช่น ราชบัณฑิตยสถานฝรั่งเศสก็เริ่มขึ้นในรัชสมัยกษัตริย์ นโปเลียนโบนาปาร์ต จึงมีบรรยากาศเป็นสถาบันราชบัณฑิต

อย่างแท้จริง สมัยก่อนๆ สถานที่ราชบัณฑิตยสถานไทยก็มี ลักษณะสมเป็นบัณฑิตยสถานแห่งราชา แต่ต่อมาก็ถดถอย จนสถานที่ปัจจุบันแม้จะเทียบกับอาคารมหาวิทยาลัยก็ยังไม่ ได้ อาจพอเทียบได้กับอาคารโรงเรียนมัธยมขนาดกลาง เกรง ว่าวันข้างหน้าคงขยับถดถอยต่อไปเป็นอาคารโรงเรียนประถม และโรงเรียนอนุบาลตามลำดับ หลายคนฝันเฟื่องว่าในวันข้างหน้า จะเกิดการเปลี่ยนสถานภาพให้ราชบัณฑิตยสถานไทย กลับไปมีสถานภาพเป็นสถาบันปราชญ์แห่งพระราชชาติอีก

Abstract

Visiting Four Royal Academies in Europe

Somchai Bovornkitti

The Royal Institute, Bangkok, Thailand

During the period from March 6 to 14, 2011, a mission of eight Thailand's Royal Institute fellows (Piamsak Menaswet, Somchai bovornkitti, Somsak Damronglert, Chayan Pichansuntorn, Noraniti Setabute, Somboon Suksamran, Udom Warotsikhadit and Usni Chuarun) was assigned representative to the duty in obtaining the mutual collaboration with respective outstanding learned academies in four European countries, namely Germany, Belgium, France and the United Kingdom. Notes of achievement and experience with the counterpart institutes were described in the text.

Key words: European Academies, Thailand's Royal Institute